

A kávéháztól a népbüféig ^[1]

A vendéglátóipar államosítása

„Valódi tejeskávét mérnek a kávéházakban. Isszák is buzgón azok, akik ráérnek kávéházzal, és a feketepecsenyű háló, nem vágódnak hanyatt az áráktól. Honnan van a kávéosknak tejük? Erre legjobban azok az élelmiszerkereskedők tudnának felelni, akiknél már reggel 8-ra „elfogyott” a csecsemők részére kiutalt tej. Nyilván igazuk is van, azt már az új demokráciában is olvashattuk, hogy Budapest a kávéházak városa, de azt még nem, hogy a gyermekeké.”

Bevezetés

„A kávéházak teraszai úgy hozzátartoznak Budapesthez, akár az óra a Nemzetinél, vagy a sárga villamosok, - vagy Siófokhoz a hagyományos nyári pofon, amely minden esztendőben elcsattan.”

(Új teraszok a régi kávéházak előtt, Vendéglátóipari Munkás. 1949. március. 11. o.)

A II. világháború a kávéházi kultúrát is elsöpörte. Az üszkös romok közül újjáéledő városok lakói a megélhetésért küzdöttek. A vendéglátóipar újjáéledésének első jeleként, először a kávéházak nyitották meg kapuikat. Elsősorban egytálételeket kínáltak. Erre lehetett akkoriban "fizetőképes keresletet" találni. A városi élet egykori központjaiba, a kávéházakba még jó ideig nem tért vissza az élet; az újrakezdés a vártnál is nehezebbnek tűnt. (A nehézségeket tovább tetézte, hogy több kávéház esetében zűrzavarossá váltak a tulajdonviszonyok.) A háború egzisztenciálisan is végveszélybe sodorta a tulajdonosokat. Egy volt kávéház-tulajdonos lánya így emlékszik az időszakra: "Hát miből lehetett összeszedni, hogy valamiből nyitni lehessen? Volt a rumaroma, adott az ember rumaromát, és akkor azt mondta, hogy ez a rumos tea. Volt a feldolgozatlan, finomítatlan bűdös olaj, eszméletlen rossz volt. Krumpli akkor még nem volt, ilyen szárazbáb meg bábé volt, ami borzasztóan sárga volt, ilyen szőjaszerű marhaságok voltak. Hát azon túl azt ittak az emberek, amit lehetett. Én nem emlékszem, hogy meleg konyha lett volna, a teára emlékszem, meg valami kis főzelékre."

Ugyanakkor a sajtó sem igazán szimpatizált a kávéházakkal. Mintha a háborús évek kikezdték volna a kávéházak tekintélyét. Mintha kampány indult volna a kávéházakban pöffeszkedő semmittevők, a "kéjvő", az "első vonalbeli úriasszonyok és úriemberek" világa ellen. A kávéházak helyett a gyors és pontos kiszolgálás letéteményeseként a fordulat éveiben az eszpresszó jött divatba. A kortársak számára úgy tűnhetett, hogy a kávéházak "eszpresszóvá való átalakulása" "a különleges budapesti, polgári, avagy ha tetszik, intellektuális történelem múlását" is szimbolizálja. 1948-ban az új igényeknek megfelelően építették át a New York kávéházat, "mely egy ideig küszködött az árral, aztán rátért a kávéosknak útra." Helyén "buffet-söröző" és eszpresszó létesült. A belsőépítészeti átalakítások a kor ízlésvilágát tükrözték: "A durva fröcskölésű mázolás" "meleg szürkéje és nagyvonalú egyszerűsége" már az új igényeket visszhangozta, elfedve a Hausmann architektúra eredeti jellegét. (Tér és Forma. 1947. 212. -213. o.)

Megkezdődött a vendéglősök iparendeléyeinek felülvizsgálata; s ennek címén egyre-másra zárták be a vendéglőket, eszpresszókat, kávéházakat. A közületeknek pedig jogot adtak arra, hogy rendkívüli hatállyal felmondhassák a tulajdonukban lévő üzlethelyiségek bérleti jogát. Sok vendéglős kényszerült így arra, hogy "önként" adja vissza iparendelvényét. 1948-ban államosították a borkereskedéseket, egy az állami borvállalattól függő kocsmahálózatot alakítva ki. 1948. május 15-én állami tulajdonba vették a főváros legjelentősebb szállodáit és "vendéglátóipari üzemait". 1949. januárjában a sajtó pedig már a megmaradt vendéglők államosításáról cikkezett. A Vendéglátóipari Munkás ugyan még 1949. márciusában is azzal nyugtatta olvasóit, hogy a kávéházak "minden ellenkező híreszteléssel szemben" készülődnek a nyárra, arra hogy felállítsák a teraszait, és egy-egy csésze kávéra beinvitálják az utcákon sétálókat. De ki hitt ekkor már abban, hogy a régi világ visszatérhet Budapest utcáira? 1949. június 28-án, az üdülőszezon előtt néhány nappal az üdülőhelyek szállodáit, panzióit államosították; jókora ávarodást okozva ezzel a nyaralóhelyeken. 1949. decemberében, és 1950. januárjában - az államosításról kiadott törvényerejű rendelet eredményeként - újabb vendéglátóhelyeket zártak be, majd nyitottak meg állami üzletként. Néhol "túlkapások" is történtek. Salgótarjánban pl. - a sztálini felajánlási mozgalom jegyében - az összes kocsmát, vendéglőt, pékséget és cukrászdát "községiítették".

Először 1948-ban a kocsmai borárakat egységesítette az állam, a magán bornyakkereskedések felszámolásával egyidőben. Aztán 1949. januárjában a Gazdasági Főtanács főtítkára rendeletben szabályozta, hogy a "vendéglátóipari üzemekben" hogyan kell megállapítani az árakat, s ezeket miképp kell feltüntetni az ital- és étlapokon. Fokozatosan egységesültek az árak és a szolgáltatások. Csak állami cégektől vásárolhattak a talpon maradt magánosok; s a haszonkulcs egyre kisebb lett. Az állam újfajta szerepvállalásával kapcsolatos ismereteiket a változások előtt értetlenül álló vendéglősök a "korcsmárosok világnézetű tanfolyamán" szélesíthették.

Az államosított "vendéglátóipari egységek" fenntartására az állam előbb Élelmiszeri Nemzeti Vállalatot alakított, majd megalapították a Budapesti Vendéglátóipari Vállalatot. A kor igényeinek megfelelően alakultak át a szolgáltatások, a belső terek; s ezzel egyidejűleg a kiszolgáló személyzet magartartása is megváltozott. 1948. november 5-én a vendéglátóipari dolgozók szakszervezete "a dolgozók kezdeményezésére" megszavazta a borral való eltörlesztését. Meghirdették azt a szlogent, hogy "A vendéglátóipar dolgozói a jövőben nem lesznek szolgálétkü kiszolgálói az úri vendégseregnek, hanem öntudatos dolgozóivá válnak a demokráciának." Az államosított vendéglők öntudatos és udvariatlan dolgozói azonban sokak emlékezetében az elmúlt rendszer emblematikus figurái maradtak.

Ha a kávéházi kultúra jelképezte a háború előtti városok, kiváltképp Budapest mindennapi életét, akkor a fordulat éveiben bekövetkező változásokat leginkább a népbüfék alapítása szemlélteti. Az ötvenes terv keretében azt tervezték, hogy minden városban népbüféket nyitnak majd. A szervezett ünnepségek keretében azonban hiába tódultak tömegek a népbüfék megnyitójára. E "tisza és olcsó üzemek" pénztárgépénél blokkot váltani - a legkevésbé sem idézte fel a kávéházak vagy a kiskocsmák hangulatát. A propaganda azzal "magyarázta" a változásokat, hogy ezután nemcsak "elegáns, ragyogó nőket" és "jól vasalt ruhájú dandiket" lehet majd látni a budapesti vendéglők teraszán, hanem mindenki beülhet majd oda egy csésze kávéra, aki "megérdemli". A Dunaparti Népsörözőt - az újságok híradásai szerint egész Budapest számára építették. Az újságok sorra számoltak be arról, hogy a szocialista munkaverseny keretében az államosított vendéglők csökkentik az árakat, és "emelik" az ételek minőségét. A Marx téri népbüfé dolgozói pl. élen jártak az egyéni versenyben; s az ott készített ételek minőségét az államosítások után sok százalékponttal emelték.

(A történet epilógusaként elmondható, hogy az államosított vendéglők üzletvezetői gyakorta szembesültek azzal a ténnyel, hogy nem minden vendég egyforma; s nem minden helyet ugyanaz a vendéglős látogat. Mint ahogy ebből következően a kávéházak, az éjszakai bárók s a kocsmaik funkciója sem ugyanaz. A társadalmi térhasználatban megmutatókozó egyenlőtlenségeket az államosítások sem tudták elsimítani. Szimbolikus értelmet tulajdoníthatunk annak, hogy 1953-ban a Reprezentatív Vendéglátóipari Vállalat megkapta a New York kávéház - addig sportszertközpontként hasznosított - épületét, és kávéházat rendezett be ott (Hungária kávéház). Az asztalok mellett ekkor már nem a Nyugat szerkesztői vagy "borszínű" kalmárok ültek; de az azért mindenki számára látványos kifejezést nyert, hogy a kávéházakat és az "öragyilkosokat" Budapest utcáiról ezúttal sem sikerült eltüntetni.)

Források

Pellengér

Valódi tejeskávét

Valódi tejeskávét mérnek a kávéházakban. Isszák is buzgón azok, akik ráérnek kávéházzal, és a feketepecsenyű háló, nem vágódnak hanyatt az áráktól. Honnan van a kávéosknak tejük? Erre legjobban azok az élelmiszerkereskedők tudnának felelni, akiknél már reggel 8-ra "elfogyott" a csecsemők részére kiutalt tej. Nyilván igazuk is van, azt már az új demokráciában is olvashattuk, hogy Budapest a kávéházak városa, de azt még nem, hogy a gyermekeké.

Elsővonalbeli úriasszony

Szívhez szóló riportcskákt olvashattunk az egyik délutáni lapban. Espresso nyílt az Andrassy úton és ebben - szó szerint idézünk! - hat elsővonalbeli úriasszony szolgál ki. Ez már igen! Úriasszony és elsővonalbeli is - óriási! Eljen az ezeregyedik pesti espresso! Eljen az újságíró, akinek ilyen elsővonalbeli képzetei vannak a demokráciáról. Elsővonalbeli úriember lehet.

Képes Világ. 1945. május 25-31.

PESTI ILLÚZIÓK

A Centrál-kávéház

Ez a budapesti kávéház is megérezte az idők változásait. Történelmi múlt maradt mögötte és most is, egyre merészebb akarással, újra történelmet reprezentál, mikor modern mezbe öltözteti egyes részeit, eszpresszót rendez be mindenféle sikkes és elegáns díszítésekkel, zenezóval csalogatja a kristályos belvárosi éjszakából a vendégeket, - igen, ez is történelem, ahogy a komoly és hagyományos módon budapesti kávéházi kultúra elcsendesedik és finomkodó, rokokó hangulatú kised eszpresszóknak át helyet. Kihal sorjában a régi nemzedék, melynek ez a kávéház is, mint annyi más budapesti kávéház, annyi mindent jelentett: az eszpresszóvá való átalakulása pedig tovább emlékeztet a történelem, a különleges budapesti, polgári, avagy ha tetszik, intellektuális történelem mulására és változásaira. Az eszpresszó a dekadencia és finomkodás szimbóluma, a régi, patinás, nagy múltú kávéház számára már nincsen társadalom, - ez a változás tükröződik a Centrál-kávéházon is, ezen az irodalomtörténeti és szellemtörténeti helyen, a belvárosi intellektualizmus és polgáriasság e régi, komoly telephelyén. A kávéház azon szárnyából, ahol egykor komor és múltba néző tekintettel Belvíqua-Borsody Géza gondolkozott a régi pesti serfőző-, mészáros- avagy főként kávéfőző céhek történetén és e történet dokumentumain, eszpresszót alakítottak, innét éjjelente kacér és hívogató, pikáns zene szól, divatos slágerek és mudalok zengenek az éjszakába, a monden közönség át itt találkozást egymásnak, előkelő belvárosi ügyvédek, aranyíjyak, az operaházi balettkar lelkes pártfogói, vállalkozók és gyárosok, az egésznek van valami mondén és elegáns dzsentri jellege, mindenesetre az írók és professzorok, akik egykoron a kávéház jellemét jelentették, messzire kerültek és traktust és bizony általában a magasabb igényű intellektualizmus képviselői most már mintha kevesebbet járnának ide. A nagy tükörablak helyén az utcára kecses kis bárpultok tekintenek kifelé, ahol úrinők rázzák a koktéلكeverő sékert, alkoholos illatok aromája száll, drága italmárkák neve csendül onnét, ahonnett egykor jelentős és korszakot jelentő verscímek keltek szárnyra, ahol fontos és népszerű költemények születtek - Illyés Gyula versei - mi tagadás benne a hajdani Centrál-kávéház elvesztette régi mivoltát, történelmi patináját és kellő buzgalommal alkalmazkodott a korszellemhez. Polgári kávéház volt ez hajdan, a polgárság tekintélyes és komoly értelmében; modern átalakulása és korszerűsödése mintegy megjelenti az utat, melyet korszakos változások során a polgárságnak, a belvárosi polgárságnak meg kellett járnia. Egykoron, késő délután találkozóhelye volt ez a nem éppen túlságos művésziességgel, de a kései szecesszió ékességeivel felruházott helyiség a belvárosi polgárság legjavának, - de hová lett a tavalyi hó? Hová lettek a régi emberek, ügyvédek, orvosok, egyetemi tanárok, finom és diszkrét idős dámák, mérnökök, tekintélyek, akik itten fogyasztották délutáni feketekávéjukat? Egyáltalában hová lett az a régi világ? Csak az eszpresszó maradt belőle kecses kis díszivel és zenéjével a kristályos éjszakában.

A változás, ahogy ez a történelmi, régi kávéház megváltozott, helyiségei jelentős részét feláldozván a korszellem jegyében a modern eszpresszó-szellem oltárain, mit tagadjuk, igenis történelmi változás, valósággal irodalomtörténeti esemény. A terjeszkedő mondénság és kacérság, a bizarr zene és divatos egyéniségek nyüzsgése távol tartja innét a szellem és a muveltség embereit, noha az átalakítás hevülete kegyesen meghagyta számukra a kávéház befelé, a kis Cukor-utca felé terjeszkedő szárnyait, míg az Egyetem-utca és a Ferenciek-tere felé néző oldalon otthont, éji állomást nyitott a divatos aranyíjúságnak, a polgári gondolatot manapság reprezentáló különleges egzisztenciáknak. Holott ezt a változtatást aligha nézné túlzottan závisesen néhai való Mészáros Győző kristályos ur, a kávéház egykori gazdája, a budapesti kávéesok egykor nagytekintélyű elnöke, egyetemi tanárok és nagy írók barátja, aki mindig akkora súlyt helyezett muintézete csendes, intellektuális jellegére. Például nem turte itt a részeg embereket sem, akik megszentésgtelenítették a lokalitás fennkölt és hűvös intellektualizmusát. Tudott tekintélyt és fegyelmet tartani és kiváltáskézug mozdította el a duhaj és rakoncátlan, orfitöző vendég elől az asztal, miközben pincérei, a felsőházi tagra emlékeztető Guszti főpincér vezetésével az utca felé támogatták ezt a neveletlen egyéniséget. Erről az eseményről hetekig beszéltek, ami azt bizonyítja, hogy a kávéházban leginkább az intellektualizmus biztonságára ügyeltek, csak aztán nézték a hivatalos társadalmi állást, a modornak és beszélgetésnek itt külön kultúrája volt és külön viseleti muveltségre tettek szert a fiatalok, akiknek megengedtetett, hogy félszegen és félénken letelepülhessenek valamely nagy múltú régi társaság peremén. De Mészáros Győző úr már a múlté, és halálával mintegy megindult valami feltartóztathatatlan hanyatlás, melyet hétről-hétre észlelni lehetett, igen, az a régi, tekintélyes polgári világ, melynek fennkölt komolyságával Mészáros Győző úr olyan ragyogó reprezentánsa volt, egykor inkább a múlt felé hanyatlott, jött a háború, jöttek a különféle bajok, az egyetemi és intellektuális társaságok sorra elnémultak az erőszak korában, senki sem hallgatott rájuk, bárhogyan is gyalázták a durva kort, és maguk is tudták, milyen gyengék, milyen erőtlének.

Mészáros Győző úr oldalán Guszti főpincér rendkívül reprezentatív egyénisége is nagyban hozzájárult a kávéház fényének és előkelőségének növeléséhez. Mint mondtuk, Guszti főúr valósággal felsőházi tagra emlékeztetett, igen előkelő modora volt, magatartása halk és diszkrét, arca felsőbbbséget, biztonságot és némi kis iróniát sugárzott. Szívesen sietett hitelek és tanácsok formájában fiatalbál írók, magántanárok, muvészettörténészek segítségére, - egyáltalán egész megjelenése tekintélyt és biztonságot sugallt példáuljával, ahogy a régi úriemberiséget itt megjelenítette és képviselte a kor változásai között. Később panaszokat hallottunk felőle; Mészáros Győző úr hátramaradt családtagjai 1945 táján felpanaszolták, hogy Guszti főúr a nyilasokkal cimborált volna, meg akarta szerezni magának a kávéházat, belegazdálkodott a konzervekbe és félretett készletekbe, állítólag feljelentette az ódon kávé-s-dinasztia és így tovább. Senki se akarta igazán elhinni e szörnyuségeket, akciók indultak meg az igazság kipuhatolására, újságírók, egyetemi tanárok, neves színésznők és képzőművészek érdeklődtek, tanácskoztak, sürögtek megdöbbsent arccal, - utóbb Guszti főúr kiszabadult a vizsgálati fogságból, az ügynek nem lett folytatása, most valahol a Dunántúlon él kis szőllejében és mellesleg betársult - mondják - egy autófuvározó vállalatba. Bizony, mindenki sajnálta volna, ha Gusztival valami baj történt volna, annyira hozzátartozott harminc-negyven éve a kávéházhoz, nemzedékek nőttek fel tekintete sugarában, határozott jelentőségre tett szert a magyar szellemi életben, nem lehetett róla elhinni ekkora gazságokat. Aztán új főpincérek jöttek és itt megszakadt a folytonosság. Az egyetemi tanárok és nagy írók sorra elmaradoztak. Mészáros Győző úr családjának megmaradt hölgytagjai nyilván többre tartották a divatos mondénséget és sikkes rokokó eszpresszó-kultúrát, mint a kávéház ódon hagyományait, - igen, a régi intellektualizmus egyéniségei sorra elmaradoztak, a régiek helyére új pincérek jöttek, ma már nem hangos a kávéház a magyar szellemi élet erjedésétől, nem készülnek itt versek és új muvészettörténeti reuelációk, - de a dzsesz és a divatos sláger zeng kifelé a kristályos éjszakába, ez állítólag jobban jövedelmező, mint az elszegényedett, elkopott intellektualizmus. Igen, vannak itthon irodalmi eszpresszók is, - de a Centrál-eszpresszója illatos és feminin mondénségében nem irodalmi eszpresszó, nem, nem, semmiképpen.

Aki ma ide belép, így csak emlékeiből élősködhetik. És ezek az emlékek vitathatatlanul méltósággteljesek és előkelők. Volna mit összeszednie a budapesti kávéházak modern történetírójának errefelé, aki meg akarná toldani Bevilacqua-Borsody Béla elmélyedő, mulatságos kutatásait, melyek szintén itt születtek, az egyetem utcai fronton. Itt üldögélt egykor továbbá Ady Endre és Surányi Miklós is. Emléktáblás tanuskodnak erről, - mi lett belőlük az eszpresszó díszei között? Járt ide aztán Heltai Jenő, Karinthy és Zilahy Lajos is, erről is beszélnek mulatságos kis karikatúra-szobormuvek. Mészáros Győző úr éberen ügyelt az egyetemi tanárok kényelmére és nyugalmára. A híres kerek asztal mellett délutánonta a Pázmány-egyetem bölcsészkarjának konzervatív tekintélyei gyülekeztek: ide járultak eléjük hódoló különféle tudós- és magántanár-jelöltek, katedrák sorsáról döntöttek errefelé. A Cukor-utcai fronton Gerevich Tibor és a római iskola tartotta muvészettörténetileg oly fontos összejöveteleit: Oltványi Imre, Szőnyi István, Aba-Novák Vilmos, Pátzay Pál jártak ide, - nagyhíru asztal volt, mindenki megfordult körülötte. Egyébként ki győzné felsorolni az asztalokat, társaságokat? Mészáros Győző úr mindre féltőn ügyelt. Csak egyetlen társaságot nem szeretett, a népies írók népes összejöveteleit, melyek hangosságukkal és vitájukkal felzavarták a kávéház előkelő atmoszféráját, - ilyenkor kissé idegesen rángott arca és ujjá idegesen dobolt a márványasztalon, ahogy Féja Géza és Kodolányi János kissé heves vitájának foszlányai füléhez érkeztek. A pincében a Bartha Miklós-Társaság erjedezett. Kegeyetlenül és meghatottan megyünk el most is a régi kávéház mellett a nyári éjszakában, - mennyi emlék, mennyi gondolat, micsoda múlt, micsoda örökség int félénk elárult tükörablakaiból.

Árgus

Árgus: Pesti illúziók. A Centrál-kávéház. In: Politika. 1948. július 31. 4. o.

Ellenőri jelentések

TEXTILÁRUELOSZTÓ IRODA	
ELLENORZÉSI OSZTÁLY	
Szám: 480.	Budapest, 1946. június 26.

Ellenőri jelentés

A Bagdad kávéház és étterem /N. J. cégne/ Bp. I. Attila u. 93. hsz. alatt a megtartott ellenőri vizsgálat alkalmával a következő szabálytalanságokat találtam:

Első esetben /1946. június 24-én d.e. 11 órakor/ az ellenőrző vizsgálatot a tulajdonos távolléte, valamint az étterem üzemen kívüli állapota miatt nem tudtuk megtartani. A jelenlévő N. J-nének, a tulajdonos feleségének meghagytuk, hogy f. hó 25-én délután 6 óra után ismét eljövünk. Férjével tudassa, hogy a megadott időpontban összes üzleti engedélyeivel rendelkezésünkre álljon.

1946. június 25-én délután 1 7-kor ismét megjelentünk a Bagdad Étteremben, azonban még se id. N. J., se ifj. N. J. nem volt jelen N. J-né szerint a férje bizottsági ülésen van, de rövidesen hazatér.

Közel másfél-órás várakozás után, 3 8-kor N. J-né kérésére az ugyanazon házban levő emeleti lakásra mentünk fel, s ott várakoztunk tovább. N. J-né kérését szívességből teljesítettük, mert nem akartunk feltunést kelteni az Étteremben, ahol már minden előkészület megtettek a vendégek fogadására. Az asztalokat pezsgőspoharakkal látták el, a zenészek készenlétbe helyezkedve próbálgattak, majd két bárnőnek tetsző hölgy is megjelent.

8 órakor végre megjött id. N. J. fiával, ifj. N. J-el együtt, - de a csatolt jegyzőkönyv szerint - a felvilágosításokat megtagadta.

A Bagdad nevu kávéház és étterem beállítottságánál fogva bár jellegu. Az étterem csak este kezd el működni. A személyzet hat óra után jön össze, de a kezdés csak 9 óra felé lehet. Az étterem bejárata egy tükrös ruhatár helyiségbe nyílik, ahol az érkezőket egy falra mázolt erotikus festmény fogadja; egy estélyi ruhás pajzán hölgy felfedett combjait fitogtató pózban.

A ruhatárból jobbra egy kimondottan bárszerű helyiség nyílik. Területe kb. 10X10 méter. A helyiség aranyozott falaival, oszlopaival, különleges gömbszerű falú mécsesszerű lámpásaival eksklusív benyomást kelt. Az ugyancsak falra festett erotikus és erősen erotikus képek a célnak megfelelő hatásos hangulatot varázsolnak.

A személyzet között két néger pincér is van.

/K. T./ /R. I./ /M. T./

TEXTILÁRUELOSZTÓ IRODA
ELLENORZÉSI OSZTÁLY
Szám: 480.

Budapest, 1946. . júl. 4.

Ellenőri jelentés

A "Bagdad" étterem cégnél II. Attila u. 19. hsz. alatt a megtartott ellenőri vizsgálat alkalmával a következő szabálytalanságokat találtam:

1946. július 3.-án megjelent a Belkereskedelmi Igazgatóság ellenőri osztályán Dr. L. J. ügyvéd. Állítása szerint csupán F. M. jogi képviselője és N. J-vel semmiféle nexust nem tart fenn.

S. I. s. k.

Olvashatatlan aláírás s. k.

MÁSOLAT

J e g y z ő k ö n y v

mely felvételét a Bagdad pincéreitől és zenekarától az alábbiak igazolására:

Május hó végén az üzlettulajdonos és R. között vita folyt le, mely abból kerekedett, hogy N. úr R. úr sógorát, B-t szolgálati lopás és egyéb elszámolási szabálytalanságok miatt azonnali hatállyal el akarta bocsátani. Ekkor R. kijelentette: Figyelmeztettek, hogy amennyiben B-nek a haja szála is meggömbül, ha feljelented, vagy kidobod, úgy én az eszközök megválogatása nélkül téged kikészítelek és az üzletet tönkreteszem és bezáratom. Ezen felül pedig minden hatóságnál megvannak az összeköttetésem, hogy fenti tervemet keresztül vigyem.

Vigyázz, mert szörnyű ellenfél vagyok, mert a cél érdekében nem válogatom meg az eszközeimet.

Mint a Bagdad szervezett munkássága, pincérek és zenészek kijelentjük, hogy azóta helyiség ellen egy aljas és tényleg az eszközök megválogatása nélkül folyó hajsza indult meg, idáig minket az engedélyosztálynál, a Gazdasági rendőrségnél és számos más helyen feljelentettek, de tény, a számos vizsgálat terhünkre semmi néven nevezendő szabálytalanságot megállapítani nem tudott, mert helyiségünk Budapesten talán az egyetlen, mely a hatósági rendelkezéseket a legszigorúbban betartja.

Egyébként fenti kijelentések majdnem szó szerint idéztettek, és egyben kijelentjük, hogy azóta ilyen értelmű kijelentések még többször elhangzottak R. részéről és ezeket alulírottak mind saját maguk hallották.

Kelt Budapest, 1946. VII. 5.

a zenekar tagjai

T. Gy. zenekari megbízott.

K. E. zenekarvezető.

L. G. pincér

G. I. üzemi megb.

MÁSOLAT

J e g y z ő k ö n y v

mely felvételét a Bagdad személyzetétől az alábbiak igazolására:

R. J. 1946. V. 10. és 18-a között többször felkereste üzletünket. Mikor az üzletben az üzlettulajdonossal folytatott megbeszélései után elhagyta az üzletet, a ruhatárban kijelentette szóról-szóra, hogy:

N-t elpusztítom és majd meglátják, hogy az üzletet akkor záratom be, amikor nekem tetszik.

Megjegyeznünk kívánjuk, hogy ilyen kijelentések R. részéről nem egyszer, hanem többször elhangzottak, és értelmük mindég az volt, hogy a Bagdadot ő majd tönkreteszi a tulajdonossal együtt.

Kelt Budapesten, 1946. VII. 5-én.

W. S.-né
ruhatáros

Sz. I.-né
ruhatáros

602.

6. július 6.
V., Harmincad u. 3.

T.
Magyar Államrendőrség Budapesti Főkapitánysága
Gazdasági Rendészeti Osztálya

B u d a p e s t

Bagdad Étterem /I., Attila u. 93./ tulajdonosa N. J. ügyének kivizsgálását kérjük. A nálunk 12.810/1946. sz. alatt iktatott beadványt az eljárás megindítása végett B. alezredes úrnak rövid úton átadtuk. Ezt a rend kedvéért átiratunkkal iratszeruen közöljük. Felkérjük a t. Osztályt az eljárás eredményének velünk való közlésére.

Igazgató megbízásából
olvashatatlan aláírás s. k. h. osztályvezető

július 6.

ELLENORZÉSI OSZTÁLY

V., Bajcsy Zsilinszky út 72.

Vm.

602/946

T.
BAGDAD KÁVÉHÁZ ÉS ÉTTEREM

Budapest

Felhívjuk Címet iparuzására vonatkozó összes iratainak e hó 8-án, hétfőn reggel 9 órakor V. M. főelőadó urunknak való bemutatására. Ennek elmulasztása esetén kénytelenek vagyunk a jogtalan iparuzést vélelmezni, egyidejuleg felszólításunk megtagadása miatt az eljárást folyamatba helyezni.

olvashatatlan aláírás s. k.
h. osztályvezető

Kézbesítve.

ELLENORZÉSI OSZTÁLY
Intern. Vm.

1946. július 10.

480

JELENTÉS
a Bagdad kávéház ügyről.

A Magyar Belkereskedelmi Igazgatóságtól 12.810/1946. sz. alatt iktatott beadványban kérték a Bagdad kávéház-étterem, Budapest I., Attila utca 93 iparügyének kivizsgálását.

A beadvány birtokában az osztály június 24-én délelőtt, majd az azt követő nap este M. T., K. T. és R. I. ellenőreit küldte ki helyszíni vizsgálatra. Feladatukat azonban nem tudták teljesíteni, mert a csatolt jegyzőkönyv szerint a Bagdad tulajdonosai id. és ifj. N. J., ugyancsak I., Attila utca 93. alatti lakosok a kért felvilágosítást megtagadva iparjogosítványukat nem mutatták fel.

Július 3-án a 2 alatt csatolt jegyzőkönyv szerint megjelent az osztályon fentiek ügyvédje, dr. L. J., Budapest VI., Teréz körút 23. alatti lakos, aki ügyfelei tévedéséért elnézést kért és azok nevében kötelezettséget vállalt mindennemű felvilágosítás megadására.

Július 6-án, szombaton este az osztály részéről V. M. főelőadó és F. I. s.előadó szállt ki helyszíni vizsgálatra. Mint vendégek helyezkedtek el a helyiségben, ahol rajtuk kívül csak két kisebb társaság tartózkodott. Az üzem 22 óra után kezdett működni és vendégeinek száma záróráig - 24 óráig - nem nőtt. Tizennégy tagú személyzet foglalatzkodott a nagyon mérsékelt fogyasztó társaságok körül, ebben a számban szerepel a négy főből álló zenekar, a néger piccolo, bármixer és ruhatáros is. E külsőségek ellenére azonban a fogyasztás nagyon mérsékelt és nem áll arányban a nagy személyzettel, a luxusszeruen kiépített helyiséggel. Az este folyamán a vendégek személyazonosságát szovjet-magyar rendőri járőr igazoltatta, tagjai szerint hangos jelenetek, botrány, záróratállás nem fordult tudtuk szerint elő.

A helyiség bejáratán a tulajdonos neve nincs feltüntetve, bent semmiféle iparjogosítvány nem látható. Ezek bemutatására kiküldöttünk felszólították az ott tartózkodó ifj. N. J-t, aki 8-án reggelre kötelezte magát az iratoknak és üzleti könyveinek bemutatására. A mondott időben maga helyett újabb 24 órás haladékot kérő levelet küldött be, ennek lejártakor telefonon kért újabb 24 órát, melynek elteltével sem mutatta be iparjogosítványát, sem egyéb üzleti feljegyzéseit.

Mind ezek alapján nem kétséges, hogy a panaszok alaposak, ifj. és id. N. J. iparukat érvényes iparjogosítvány nélkül gyakorolják. Ezért javasoljuk jogtalan iparuzésének megszüntetésére az elsőfokú iparhatóság utasítását, mely egyidejuleg helyisége igénybevétele érdekében is tartozik intézkedni. A hivatkozott beadványt dr. H. igazgató úr szóbeli utasítása értelmében a gazdasági rendőrséghez tettük át, míg az egyéb panaszok kivizsgálása nem tartozik hatáskörünkbe.

olvashatatlan aláírás s. k.
h. osztályvezető

480.

12.810/1946

6. július 10.
V., Harmincad u. 3.

T.
I. kerületi Előjáróság
mint első fokú Iparhatóság

Budapest

Utasítom t. Címet a Bagdad kávéház, Budapest I., Attila u. 93. iparuzésának azonnali megszüntetésére és a helyiségének igénybevétele érdekében az intézkedésnek a közigazgatási hatósággal való soron kívüli közlésére.

Így kellett határoznom, mert az iparuzó helyiségében a tulajdonos neve nincs feltüntetve, iparjogosítvány nincs kifüggesztve és iparjogosítványát megfelelő határidő alatt sem tudta felmutatni, tehát iparát jogosítvány nélkül uzi.

T. Cím intézkedéséről soron kívüli jelentést kérek.

Az igazgató megbízásából:
olvashatatlan aláírás s. k.
h. osztályvezető

MÁSOLAT

ELLENORZÉSI OSZTÁLY

Intern. Vm/Ha

1946. július 13.

JELENTÉS

a Bagdad kávéház ügyről.

480 számú jelentésünk benyújtása után július 10-én megjelent Osztályunknál id. és ifj. N. J.

Ez alkalommal átnyújtották a mellékelt 2 drb. jegyzőkönyvet, mely szerint ellenük R. J. sógorának elbocsátása miatt zsarolási hajszát folytat.

Bemutatták a Pénzügyigazgatósághoz benyújtott kérvényük másolatát, melyben F. M. (Bp. VI. Lehel u. 17/b sz. alatt áthelyezésre kötelezett eredeti engedélyes a 235050/1945 P. M. alapján feléledt italméresi engedélyét Attila u. 39. sz. alá helyezi és társul id. N. J.-vel. Egyidejűleg saját neve alatt 125312/1946 és az N. által 127778/1946 által benyújtott kérvényekre hivatkozva közös korlátlan italméresi engedélyt kérnek. A felmutatott iktatószám szerint Pénzügyigazgatóság a kérvényt 127778/2 szám alatt 1946. május 15.-én iktatta.

Bemutatták továbbá az I. kerületi Előljárásnak 1048/1946. sz. alatt március 2.-án kelt leiratát, mely az Attila utcai átalakított vendéglő helység használatbavételét engedélyezi.

Bemutatásra került id. N. J. 1945. okt. 31.-én 13808/B.5. szám alatt az I. kerületi Előljárással kiállított kávémérő-iparigazolvány.

Végül felmutatták F. M.-mel kötött és 1946. május 16-án illekezett társasági szerződésüket. Eszerint N. és F. cég alatt közkereseti társaság létesül az Attila utcai 93. sz. alatti korcsmaüzlet folytatására. A céget egyedül id. N. jegyzi, képviselő harmadik személyekkel szemben. Az üzletet ő vezeti és csak kivételes esetekben tartozik F. előzetes jóváhagyását kikérni. A berendezés és a felszerelés tulajdonjoga változatlanul N.-t illeti meg. A társaság csak annak díjtalan használatára jogosult. A társaság viszonyt 1947. V. 15.-e után bármely fél felmondhatja. Ez esetben F. kiválik a társaságból és N.-t illeti meg az akkor már saját nevén maradó italméresi engedély. A forgatókérről Nagy tartozik gondoskodni, ő köteles üzleti terheket és F.-nek személyes adóját fizetni. F. az üzleti eredményektől függetlenül havonta 120 liter 11 Maligán fokú bor árát kapja, más igényt a közkereseti társasággal szemben nem támaszthat.

A fentiekben ismertetett társasági szerződés iskolapéldája az u. n. "strómann" szerződéseknek, megoldásához Nagynak azért kellett folyamodni, mert május 10-én amikor a hivatkozott mellékelt jegyzőkönyvek szerint történtek, iparjogositvány nélkül működött.

F. M. a bemutatott szerződés alapján színleges iparuzésból kíván jövedelmet húzni és eredeti helységről, mely 235050/1945. P. M. rendelet szerint őt illeti meg, az időközi engedélyes javára ellenszolgáltatás ellenében mondott le.

V. M. s. k.

ELLENORZÉSI OSZTÁLY

Intern. Vm/Ha

1946. július 13.

Feljegyzés

a t. Elnöki Osztály részére

Mellékelten felterjesszük a Bagdad kávéházról szóló legújabb jelentésünket.

Az V. 15-ig történt jogosulatlan iparuzés miatt javasoljuk a kihágási eljárás megindítását N. J. ellen az I. kerületi Előljárással útján. A színleges iparuzés megszüntetése végett kérjük jelentésünk egy példányának Pénzügyigazgatósághoz való leküldését és tekintettel arra, hogy N. értesülésünk szerint kávéházi iparengedélyt kért a K. Sz. I. főosztályától. A jelentésünk másodpéldányának a főosztályhoz való átszármaztatását javasoljuk.

osztályvezető

MOL-XIX-G-5-2. doboz (Magyar Országos Levéltár - Belkereskedelmi Igazgatóság - 1946-1949 - 2. doboz)

Új teraszok a régi kávéházak előtt

A kávéházak terraszai úgy hozzátartoznak Budapesthez, akár az óra a Nemzetinél, a sárga villamosok, - vagy Siófokhoz a hagyományos nyári pofon, amely minden esztendőben elcsattan. Ha külföldi látogatott hozzánk, hazájába visszatérve sokat mesélt honfitársainak a pesti Parlament építészeti szépségéről, az ízes magyar ételekről, de ha tavasszal vagy nyáron jött hozzánk, soha nem feledkezett meg arról, hogy lelkenedezve ne szóljon a pesti kávéházi terraszokról. Valósággal idegenforgalmi látványosság volt a kávéházi terasz fővárosunkban. Ezek a gondolatok jutottak eszünkbe, ahogy az első tavaszi szellő csalogatására Budapesten s mindenfelé azt látjuk, hogy már készülődnek a budapesti kávéházak a terraszok felállítására.

Igen. Minden ellenkező híreszteléssel szemben készülődnek a pesti kávéházak az idei nyárra, s egy terrasszal sem lesz kevesebb fővárosunk aszfaltján, meg kint a zöldben, mint az elmúlt években volt.

Hazug tükör volt

Persze az, hogy nem lesz kevesebb nem jelenti azt, hogy nem lesz más, - mint eddig volt.

A múltban a kávéházi terasz is hazug illúziók tükré volt éppen úgy mint az életnek más területei. A külföldi, az elegáns ragyogó nőket, a jól vasalt ruhájú dandiket látta a terraszok fonott székeiben terpeszkedni, - s azt hitte, hogy ez az ország valódi képe. Ugyan, ki mutatta meg neki akkor a külvárosi tömegszállásokat s a szállodák közül ki mutatta meg a népszállót. Senki, mert nem az volt a cél, hogy a valódi képet lássák, hanem csak az, hogy a bediszletezett, fényt és ragyogást.

A most felállítandó kávéházi terraszok más, - de egyáltalán nem szomorúbb képet fognak mutatni. A kényelmes fonott karosszékekben azok töltik majd munka utáni jól megérdemelt pihenésüket a gőzölgő fekete, vagy az ízes fagyalt mellett, akik megérdemlik. Az is bizonyos, hogy a terraszok új nézőközönsége nem a párizsi divatcsodákról fog beszélgetni, hanem arról, hogy mennyivel vitték előbbre az ország jobb létének ügyét napi munkájukkal. S a férfiak sem suttogva fognak piszkos valutaüzletekről vagy egyéb sötét machinációkról társalogni, hanem folyóiratokat fognak olvasni. Mindez persze nem jelenti azt, hogy kevesebb lesz a derű és az optimizmus a kávéházak terraszán, mint eddig volt, csupán azt jelenti, hogy az ott megmutatkozó derű és optimizmus, a jókedv nem néhány kiválasztott kiváltságos joga többé, hanem mindenkié, aki becsületes munkával jogot szerez arra, hogy szabad idejét kellemesen töltsse el.

Egész Budapesté lesz

A most épülő Dunaparti Népsöröző, a Margitszigeti étterem terraszai általában mindazok a helyek, ahova eddig járt, most valóban egész Budapesté lesz, de már nem idezőjelek között, hanem valóságban. Mindehhez hozzájárul az, hogy a kávéházak és éttermek jelentős része nem azoknak kezében van, akik néhány hónap alatt akartak annyit keresni, hogy a nyári szezon végével már a haszonból újabb kávéházat vásárolhassanak, s ezért becsapták vendégeiket, s kizsákmányolták alkalmazottaikat.

Ma már a vendégek nyugodtan fognak leülni a terraszokra, akár egy pohár sör mellé is, mert akkor sem fogják kinézni őket.

A kávéházak személyzete, - pincérektől a szakácsokig - megszabadul a főnökök hajszolós szellemétől s tudja, hogy a vendég, akit kiszolgál, éppen olyan dolgozó ember, mint ő maga. Ezért végzi a vendéglátóipari munkása új szellemben a munkáját. S a külföldi, aki ide jön hozzánk, hazájába visszatérve, nem fog kevesebbet beszélni a pesti kávéházi terraszokról, mint eddig. A különbség csak annyi lesz, hogy mást fog látni és mesélni, mint eddig: Egy vidám, felszabadult, munkásnép derűs arcát fogja látni. Erről fog mesélni honfitársainak.

V. M.

Vendéglátóipari Munkás. 1949. március. 11. o.

Feljegyzés a salgótarjáni községesítésekről

G. M. /Á. E.

[Kézrel írt széljegyzet: "Gerő elvtárs! Még egy példa a vidéki kiskirályságokra.]
949/XII/7. (olvashatatlan aláírás)

00560

Szigorúan bizalmas!

Készült: 2 példányban

Feljegyzés
a salgótarjáni községesítésekről

V. elvtárs a hónap első napjaiban felhívta Friss elvtárs figyelmét, hogy Salgótarjában különböző vállalatokat községi kezelésbe vesznek, elsősorban vonatkozik ez a korcsmákra. Az Államgazdasági Osztály a Szervezési Osztályon keresztül felhívta a Megyebizottságot és érdeklődött a kérdéssel, de onnan csak nemleges választ kapott. (Azt mondták, semmi sem történt.)

A mai nap folyamán fenn volt B. elvtárs, a Nógrád megyei Pártbizottság titkára, aki elmondotta, hogy Salgótarjában az összes korcsmákat, vendéglőket, pékeket és cukrászdákat községesítették. Ot az Á.V.H. külön is figyelmeztette, hogy ezen a vonalon valami visszaélés van és az egész azt a célt szolgálja, hogy egyes emberek a rokonaikat ezekben az üzletekben elhelyezzék.

B. elvtárs szombaton magához kérte a Városi Pártbizottság titkárát és a polgármestert, akik közölték vele, hogy ezek a dolgok ténylegesen megtörténtek és ők helyeslik ezt az intézkedést, mert Salgótarján ebben is példát mutat az egész országnak. Állítólag a Belügyminisztérium Üzemgazdasági Osztályon dolgozó valamelyik elvtárstól kaptak is egy ilyen irányú instrukciót. A beszélgetés folyamán kiderült, hogy az új községi vállalat munkatervében szerepelt, mint Sztalini Felajánlás az említett szektorokban a magántőke likvidálása.

A Megyebizottság titkára utasította az elvtársakat, hogy minden további intézkedést azonnal szüntessenek be. Megbeszéltük Bottyán elvtárssal, hogy ezt az utasítását még egyszer megismétli az illető elvtársak felé és egyúttal a Megyebizottság közli a KIOSZ és KIOSZ helyi szerveivel, hogy valamilyen bizottság ki fog szállni, és felül fogja vizsgálni a kérdést és az összes jogtalan intézkedéseket hatálytalanítani fogja.

Az Államgazdasági Osztály meg is utasítja az elvtársakat, hogy az elvtársak lépjenek kapcsolatba a Belügyminisztériummal, (B. J. elvtárssal) és felhívja a figyelmét a történetekre és megkéri a Belügyminisztériumot, hogy utasítsa az összes alispánokat és polgármestereket, hogy bármilyen üzletet vagy üzemet csak a Belügyminisztérium engedélyével vehetnek községi kezelésbe.

Javasoljuk: hogy egy, az Államgazdasági Osztály, Szervezési Osztály, Központi Ellenőrző Bizottság, Belügyminisztérium és Belkereskedelmi Minisztériumból álló bizottság menjen le Salgótarjába, vizsgálja ki az ügyet és a szükséges intézkedéseket tegye meg.

[Kézrel írt széljegyzet: "Nem kell akkora bizottság, elég 2 - 3 ember"]

MOL-M-KS-276 f. 16/á/ cs. 11. ő.e. (Magyar Országos Levéltár - Magyar Dolgozók Pártja - Államgazdasági Osztály - 11. őrzési egység)

G. M. /Á. E.

Felirat egy államosított kocsmá falán

- Braun? Dreher? Gschwindt?
Hazai? Zwack?
- Mindegy! Valamennyi állami likőrgyár,
Tehát mindegyik minőségi italár!

A borraivaló felszámolása

A vendéglátóiparban akadtak még olyan munkahelyek, ahol a felszolgálással foglalkozó szaktársak elfogadták a borraivalót, sőt akadtak olyanok is, akik szinte kiszüregálták a vendégektől. Ezek a szaktársaink nem akarták megérteni, hogy most már egészen más a viszonyuk a munkához. A felszabadulás óta épp úgy, mint más munkaterületeken, a vendéglátóiparban is, a kollektív szerződés minden dolgozónak becsületes bérezéséről és szociális jólétéről gondoskodik.

Szakszervezetünk már régen harcol a borraivaló múltból itt maradt csökevénye ellen, amiben támogatta a szakmában dolgozók nagy tömege, azok, akik felismerték a borraivaló lealacsonyító szerepét.

November hó 5-én megtartott összehívásos-összbizalmi értekezletünkön, ami a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 32. évfordulója ünnepelésének jegyében zajlott le, olyan javaslat hangzott el, amit már rég vártunk.

Mayer Mihály szaktárs javaslatot nyújtott be az értekezlet elé, melyben kéri, hogy az értekezlet hozzon határozatot, mely kimondja, hogy november 15-től kezdve valamennyi vendéglátóipari üzemben a dolgozók még akkor se fogadnak el borraivalót, ha azt a vendég felajánlja. Ezt a javaslatot szavazásra tettük és az értekezlet egyhangúlag lelkesedve szavazta meg.

Szakszervezetünk vezetősége ezt a dolgozók által tett javaslatot magáévá tette, a nyomtatványokat elkészítette, amely minden munkahelyen látható helyen lesz kifüggesztve, amely tudomására adja mindenkinek az öntudatos dolgozók határozatát. A dolgozó tömegeink határozatának végrehajtását, annak betartását szigorúan ellenőrizni fogjuk; hogy most már véglegesen eltűnjön munkahelyeink területéről a múlt csúnya emléke, a *borraivaló*.

Vendéglátóipari Munkás 1949. november 11. o.

Megnyílt a kecskeméti népbüfé

Autóbuszunk a nagyszerű betonországúton alig két óra alatt megérkezett Kecskemétre.

A kecskeméti *Beretvás Szálló* bontakozik ki legelőször előttünk, majd valami a tőkés gazdálkodás mellett soha nem látott, csodálatos tisztaságban, neonfényben tündöklő helyiséget pillantunk meg. Gyönyörű neonfényes népbüfével lett gazdagabb ez a város. A *Szállodaipari Nemzeti Vállalat* működésének egy újabb ragyogó eredménye, hogy Kecskemét lakossága részére új színpompás, tisztaságtól ragyogó, olcsó árakkal rendelkező, nagyszerű ételeket-italokat kiszolgáló helyiséget nyújtott. Őt óra előtt néhány perccel megérkeznek a meghívottak: a Szállodaipari Nemzeti Vállalat részéről *Csillag elvtárs, Kecskemét város polgármestere, a MDP kecskeméti küldöttje, az MNDSz, a rendőrség küldöttje, a Községi Élelmiszer-ellenőrzési Nemzeti Vállalat küldöttje, Fűzy elvtárs, a szakszervezet küldöttjei.* Örömtől sugárzó szemmel nézzük ezt az új Nemzeti Vállalatot, amely Kecskemét egész lakossága részére elérhető árakon, minden igényt kielégítő vendéglátást nyújt.

Csillag elvtárs felhívja a figyelmet, hogy ennek a helyiségnek az életre hívása a *MDP vezetésével* dolgozó magyar munkásosztálynak egyik alkotása, az életszínvonal emeléséért végzett munkájának bizonyítéka, majd átadja a helyiséget a város polgármesterének, aki meleg hangon mond köszönetet a *Szállodaipari Nemzeti Vállalat* egész vezetőségének azért, hogy egy ilyen nagyszerű népbüfével gazdagította Kecskemét városát, mely előreláthatólag a kedvenc és leglátogatottabb helyisége lesz a város egész lakosságának.

Váczy elvtárs a vendéglátóipari munkásság nevében köszönetet mond a Szállodaipari Nemzeti Vállalatnak ezért az új munkahelyért, s reméli, hogy a jövőben az ország többi városait is meg fogja ajándékozni ilyen népbüfékkel, s ezáltal a vendéglátóipart látogató széles tömegek részére nyitja meg tiszta és olcsón elérhető üzemeit.

A kis ünnepe után megnyitották a büfé ajtóit a város lakosai előtt, akik nagy tömegekben tódultak az új helyiség pénztára felé, hogy megválthassák blokkjait ebben az olcsó népbüfében.

Autóbuszunk suhan Budapest felé, s beszélgetésünkben megállapítjuk, hogy minden ilyen megnyilvánulás a magyar munkásmilliók óriási munkateljesítményét mutatja a békéért és a szocialista független Magyarorszáért.

Az ötéves terv keretén belül Magyarország minden városában népbüféket létesítünk.

Vendéglátóipari Munkás. 1949. április 12. o.

Címkék:

[Centrál-kávéház](#) ^[2]

[Gazdasági Főtanács](#) ^[3]

[New York kávéház](#) ^[4]

[Hungária Kávéház](#) ^[5]

[II. világháború](#) ^[6]

[MDP](#) ^[7]

Kiadás: 1. évfolyam (2001) 1. szám

Forrás webcím: https://www.archivnet.hu/hetkoznapok/a_kavehaztol_a_nepbufeig.html

Hivatkozások

[1] https://www.archivnet.hu/hetkoznapok/a_kavehaztol_a_nepbufeig.html

[2] <https://www.archivnet.hu/cimkek/central-kavehaz>

[3] <https://www.archivnet.hu/cimkek/gazdasagi-fotanacs>

[4] <https://www.archivnet.hu/cimkek/new-york-kavehaz>

[5] <https://www.archivnet.hu/cimkek/hungaria-kavehaz>

[6] <https://www.archivnet.hu/cimkek/ii-vilagaboru>

[7] <https://www.archivnet.hu/cimkek/mdp>